NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

AZ NKFI ALAPBÓL MEGVALÓSULÓ PROGRAM

EÖTVÖS LORÁND GEOFIZIKAI ALAPÍTVÁNY
Alapítva: 1991

Beszámoló az ELGA 16 feladatszámú Eötvös 100 projekt teljesítéséről.

„Tablós vándorkiállítás, iskolai vetélkedők szervezése és lebonyolítása (a Plósz Katalin féle 25 db. Eötvös tabló digitalizálása és e változatnak az ország valamennyi általános iskolájába történő eljuttatása a versenykiírás mellékleteként, a verseny lebonyolítása) és döntőjének megszervezése Celldömölkön és a Ság hegyen."

Helyszín: országos, de fókuszálva Vas megye iskolahálózatára, Celldömölk és a Ság hegy
Időpont: 2019. februártól folyamatos.
Célközönség: 7-8. osztályos általános iskolások Magyarországon és a határon túl.

Az Eötvös Loránd Geofizikai Alapítvány (továbbiakban ELGA) egyik alapvető elképzelése volt az Eötvös Loránd Emlékév előkészítése során, hogy a nagyjelentőségű konferenciák, tudományos megemlékezések mellett tegyük minél szélesebb körben elérhetővé nagy tudósunk munkásságát, szellemiségét, példaértékű személyiségét.

Ez a törekvés tükröződik vissza jelen projektben is. Célunk az általános iskolák 7. és 8. osztályos diákságának és általában a fiatalabb generációknak a megszólítása, hogy minél korábban találkozhassanak olyan kiváló személyiséggel, akinek egyénisége, tudományos törekvései, és eredményei, közéleti tevékenysége, sokoldalú és értékes hobbija , mint az életforma szerű sportolás, a hegymászás, a lovaglás és kerékpározás valamint a nagyszerű fotográfus ténykedés, példaértékű és életre szóló elkötelezést, mintát adhat mindenkinek.

Az ELGA hosszú időn keresztül tudta figyelemmel kísérni és bizonyos keretek között támogatni Plósz Katalin tanárnő áldozatos kutató munkáját, mellyel az Eötvös család, azon belül is József és Loránd, Apa és Fia kapcsolatát és Loránd fizikusi, közéleti, sportemberi, személyiség fejlődési életpályáját gyűjtötte csokorba. Kutató és gyűjtő, elemző munkájának eredményeként összeállított egy 25 kiállítási tablóból álló sorozatot, mely valódi kézimunkával készült. Az akkori demonstrációs viszonyok között a tabló sorozat bemutatható volt, és az ország több iskolájában és intézményében kiállításra is került.

Az azóta bekövetkezett technikai színvonal és felhasználói igény változás Alapítványunkat arra ösztönözte, hogy a tanárnő hagyatéka jogtulajdonosának engedélyével digitalizáljuk a teljes tabló együttest, és iskolai vetélkedők keretében tegyük elérhetővé az ország iskolái számára az Eötvös Loránd Emlékévben. Törekvésünk eredménnyel járt, és Lobmayer Ágnes M. Judit a Boldogasszony Iskolanővérek Magyar Tartomány tartományfőnökének, engedélyével a digitalizálást elvégeztettük és megnyílt a lehetőség országos méretű, Eötvös Lorándot középpontba állító természettudományi verseny vagy vetélkedő megszervezésére.

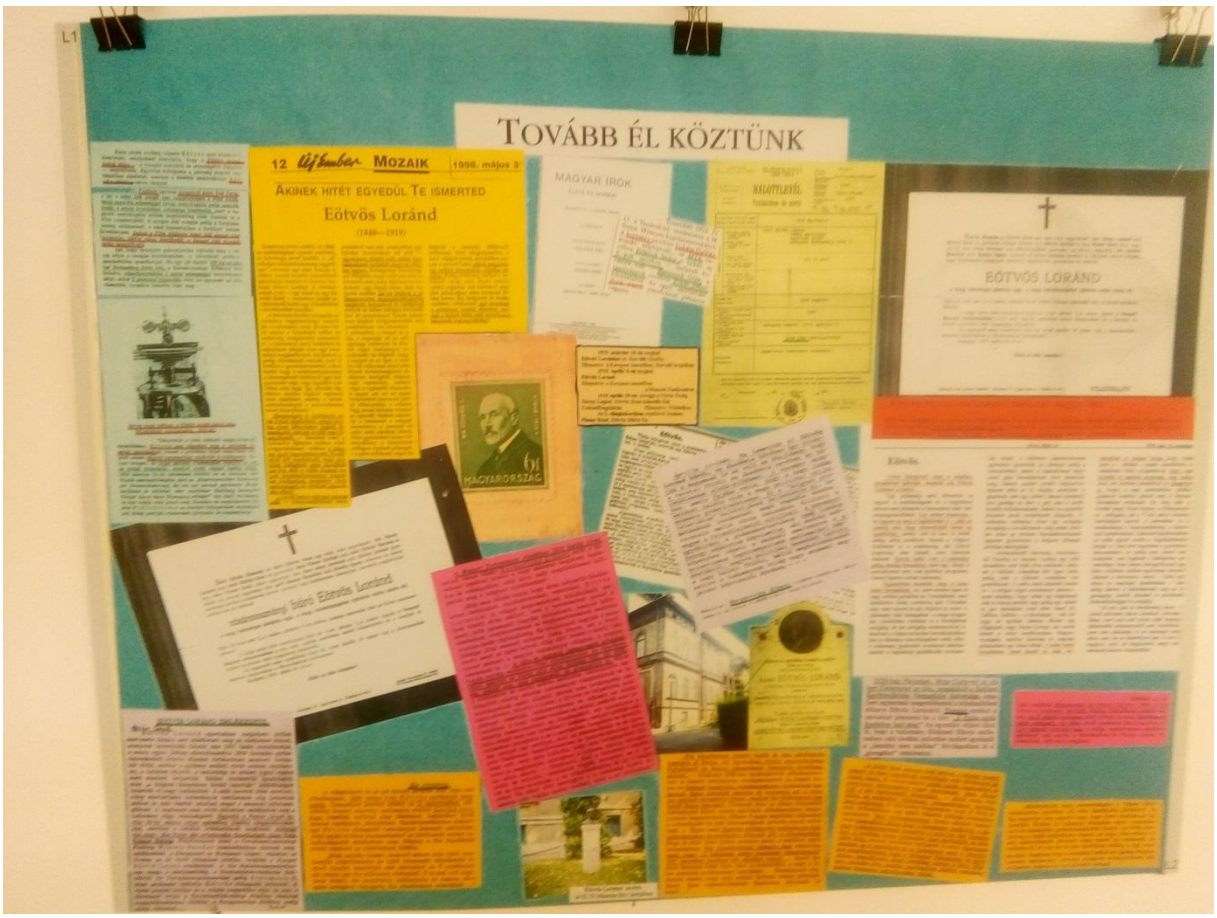

Celldömölk városa és oktatási intézményei, azon belül is a korábban Eötvös Loránd nevét viselő Általános Iskola, jelenlegi nevén a Városi Általános Iskola több mint 25 éve szervezi és bonyolítja le a Magyar Geofizikusok Egyesülete (MGE) és az ELGA támogatásával a Vas megyei általános iskolák közötti megyei szintű, évente megrendezett Eötvös Loránd fizika versenyt. Adott volt tehát, hogy ezen a hagyományon elindulva, megszervezzünk egy országos szintű Eötvös Loránd központú természettudományi vetélkedőt.

Az ELGA szakmai támogatásával a Celldömölki Városi Általános Iskola igazgatójának, Viola Istvánnak és tanári karának, valamint a Kemenes Vulkánpark Múzeum igazgatónőjének, Söptei Eszternek és munkatársainak aktív szervező munkájával az ELTE Szavária Egyetem és az Eötvös Loránd Fizikai Társulat Vas-megyei szervezete feladatkidolgozó kollégáinak segítségével, szponzorok bevonásával létrehoztuk és 2019 februárban meghirdettük az általános iskolák 7. és 8. osztályos tanulói részére az országos szintű két fordulós, on-line elődöntős, celldömölki döntővel lebonyolítandó csapatversenyt. A vetélkedő rangját jelzi, hogy fővédnöke a Klebelsberg Központ elnöke, Hajnal Gabriella volt.

A beszámoló mellékleteként csatoljuk a vetélkedő meghirdető levelét, melyhez csatolva a csapatok felkészülését segítő gazdag melléklet anyag is közzé lett adva. Ennek része volt mind a 25 digitalizált Plósz-féle tabló is. A verseny meghirdetése és eredménye dokumentáltan megtalálható az Eötvös100 honlapon az események és archívumok között is, eötvös100verseny néven.

A vetélkedőn az ország különböző részeiből 130 csapat (csapatonként 3 – 3 fő) indult. A döntőben 13 csapat vetélkedett. A vetélkedés része volt a Kemenes Vulkánpark körüli tágas kültéri helyszínen a MinGeo Kft. geofizikus munkatársai – Dr. Prónay Zsolt, Hegymegi Csaba, Domján Ádám – segítségével bemutatott geofizikai eljárásokkal (sekély szeizmika, földradar, multi elektródás geoelektromos szelvényezés) végzett interaktív bemutatók tartása.

Minden csapat minden eljárással dolgozhatott, és a vetélkedő kérdései között szerepeltek az ide vonatkozó kérdések is.

A kellemes tavaszi időben a Ság hegy különböző emblematikus pontjain kialakított tematikus kérdező pontokon adhatták meg válaszaikat az ott helyet foglaló zsűri tagoknak a vetélkedő csapatok.

Ezzel a megoldással lehetővé vált, hogy a vetélkedő csapatok ne csak felkészültségükről adjanak számot, hanem közben aktívan mozogva, bejárhassák az 1891. évi Ság hegyi mérés helyszínét is.

A kiértékelés időszakában a versenyzőket egy kis vendéglátás várta a Kemenes Vulkánparkban. A vendéglátás elkészítői és figyelmes felszolgálói ebben az esetben is és a majd az ELGA 15 projektben említett konferencia zárásakor megnyitott büfé esetében is a celldömölki VMSZC Eötvös Loránd Szakgimnázium és Szakközépiskola vendéglátás szakos tanulói voltak.

A Kemenes Vulkánparkban az eredményhirdetésre váró csapatok tagjai megnézhettek két filmet a Múzeum mozi termében. Az egyik film az ELGA munkatársainak segítségével, jórészt az Eötvös Loránd Emlékgyűjtemény anyagára támaszkodva, de korabeli film és dokumentum részletekkel is gazdagon kiegészítve, Eötvös Loránd életét és munkásságát dolgozta fel és mutatta be. A másik film az ELGA ösztönzésével a budapesti Fazekas Mihály Általános Iskola és Gimnázium fizika tanárnőjének, Schramek Anikónak vezetésével, másod éves gimnazisták által összeállítva, filmezve és narrálva mutatta be az Eötvös-ingát, felhasználva a Gimnáziumban meglévő, még a Süss Rt. által az 1930-as évek elején iskolai demonstrációs célra készült ingát.

A gazdag program keretében sor került a Kovács László professzor úr (ELTE Savária Egyetem) által készíttetett Eötvös lufik felbocsájtására, és a Ság hegyi Eötvös emlékmű megkoszorúzására. A vetélkedő alatt Pályi András az ELGA elnöke TV interjút adott a Ság hegy és az Emlékév témakörében. Az interjút egy héttel később az M1 „Itthon vagy” műsorában vetítették le.

Természetesen a várva-várt eredményhirdetés következett, ahol nemcsak az első három helyezett csapatok kapták meg megérdemelt díjaikat, hanem a döntőbe jutott csapatok és felkészítő tanáraik is elismerésben részesültek.

A díjátadáson részt vett Celldömölk város polgármestere, Fehér László, és a Sárvári Tankerületi Központ igazgatója, Rozmán László is, aki korábban hosszú éveken át volt a celldömölki Eötvös Loránd Általános Iskola igazgatója, valamint a vetélkedő fő szervezői, Viola István a Celldömölki Városi Általános Iskola és Söptei Eszter a Kemenes Vulkánpark részéről.

A díjakat a fővédnök, a Klebelsberg Központ elnök asszonya, Hajnal Gabriella adta át.

RÖVIDEN

Két hétre lezárják a Keletit

BUDAPEST Lezárják a Budapest-Keleti pályaudvart karbantartás miatt május 13. és 26. között. Ebben az időszakban az érintett vonatok mindegyike módosított menetrend alapján közlekedik, így a szombathelyi IC is a Déli pályaudvarra érkezik a következő két hétben. **VN**

Senki nem ivott alkoholt

KÖRMEND Finn módszeres ellenőrzést tartottak a rendőrök pénteken a városba vezető szakaszon. Minden arra közlekedőt megállítottak és szondáztattak. Összesen 208 gépjárművezetőt ellenőriztek, de senkinél sem jelzett alkoholfogyasztást a teszter. **VN**

Máshol rendel a háziorvos

BOZSOK Áramszünet miatt elmarad a 9-től 11 óráig tartó orvosi rendelés kedden, helyette Köszegszerdahelyen lesz rendelés: 8–11-ig. **VN**

Változott az e-mail-cím

RÉPCELAK A Répcelaki Közös Önkormányzati Hivatalban a levelezőrendszer kiszolgálója változott, ezért az e-mail-cím repcenet.hu-ról repcelak.hu-ra módosult. **VN**

Látogasson el weboldalunkra! VAOL a Vas megyei hírportál

Verseny a Ság hegyen

Eötvös Lorándra emlékeztek az országos vetélkedővel

CELLDÖMÖLK Eötvös Loránd halálának századik évfordulója alkalmából országos természettudományi versenyt rendeztek Celldömölkön. A verseny állomásai a Ság hegyen voltak, ahol Eötvös ingájával egykor a méréseit végezte.

– Az itt elindult minden csapat győztes, hiszen több mint száz pályázó iskola közül a legjobbak jöhettek el Celldömölkre. A nagy érdeklődés jelzi, hogy sok diák kedveli a természettudományokat. Ez köszönhető a felkészült és elkötelezett tanároknak, akik tudják, hogy a most itt versengő tanulókból lesznek a jövő tudósai – mondta az Eötvös Loránd Országos Természettudományi Verseny fővédnöke, Hajnal Gabriella, a Klebelsberg Központ elnöke a Kemenes Vulkán Parkban tartott díjátadón.

A megyei és regionális versenyt 1991 óta rendezik meg a Kemenesalján – egy szintén Eötvöshöz köthető másik évfordulóra emlékezve. Eötvös Loránd 1891-ben az akkor elkészült Eötvös-ingával méréseket végzett a Ság hegyen, hogy műszere használhatóságát ellenőrizze. Idén az Eötvös100 Emlékév kapcsán lett országossá a vasi kötődésű verseny – számolt be Rozmán László, a Sárvári Tankerületi Központ igazgatója.

A verseny célja, hogy a tanulók számára közel hozhassák a kimagasló emberi tulajdonságokkal rendelkező tudós, közéleti és sportember személyiségét és eredményeit. A feladatokat az Eötvös Loránd Tudományegyetem Savaria Egyetemi Központ Természettudományi Centrum oktatóinak koordinálásával gyakorló pedagógusok állították össze, és ő felügyelték a megoldásukat is.

Hajnal Gabriella, a Klebelsberg Központ elnöke köszöntötte résztvevőket a díjátadón Fotó: PÁS

Két forduló után 11 csapat és a celldömölki iskola diákjai versenyeztek

A versenyzőknek Eötvös Loránd életéről és munkásságáról, valamint az általános iskolai biológia, fizika, földrajz, kémia és természetismeret tantárgyak tananyagából kellett számot adni tudásukról. A nevezett csapatok a tavasz folyamán először két online fordulóban mérkőztek meg. Közülük a legjobb tizenegy csapat és házigazdaként a celldömölki általános iskola diákjai kerültek a döntőbe. A Ság hegy különböző pontjain állították fel a kilenc állomásból álló helyszíneket a szombati versenynapra. Az elméleti és gyakorlati feladatok között szereperteik Eötvös-féle geofizikai mérések is.

Végül szoros eredmény született: az első és a harmadik között mindössze fél-fél pontnyi volt a különbség. Harmadik helyezett lett a Celldömölki Városi Általános Iskola csapata, felkészítő tanáruk Pálné H. Katalin. Másodikak az egri Dobó István Gimnázium tanulói lettek, míg a győztes Elektromos Legyek csapata Szegedről, a Fekete István Általános Iskolából érkezett. A szervezők nevében Viola István, a celldömölki általános iskola igazgatója köszönte meg az önzetlen felajánlásokat és támogatásokat. Az Eötvös fizikaverseny jövőre – megyei szinten – biztosan folytatódik. **PÁS**

Tizedszer rendeztek romanapot

TORONY Romanapot tartottak a faluban szombaton. A szervezők nemcsak változatos műsorokkal szórakoztatták a jelenlévőket, de meg is vendégeltek mindenkit, aki arra járt. Idén már tizedik alkalommal várta színes program a résztvevőket.

A helyi roma önkormányzat idén is megrendezte a romanapot a művelődési ház mögötti rendezvénytéren. A szervezők szombaton 14 órától azonban nemcsak a romákat és a helyieket, hanem minden településen élőt szívesen láttak és meg is vendégeltek; persze mindig is így volt ez – tudtuk meg Vidos Lászlónétól, a helyi roma önkormányzat elnökhelyettesétől, aki elmondta azt is, hogy virsliből tizennyolc kilogrammal és

A gyerekek szórakoztatására ugrálóvár is volt Fotó: HB

a hozzá való kenyérrel, míg pogácsából és rétesből kétszáz-kétszáz darabbal készültek, utóbbiból volt meggyes, káposztás, túrós és mákos is.

A sikeresen lebonyolított vetélkedő gazdag tapasztalatokat hozott. A feladat előkészítő bizottság vezetője az a Molnár László szombathelyi fizikus volt, aki az országos szintű gimnáziumi Eötvös tanulmányi verseny szervezője is, így sok közvetlen tapasztalat birtokában kezdhetett a nyilván lényegesen magasabb követelményi szintet jelentő, az év második felében lebonyolódó gimnazisták közötti verseny szervezéséhez.

Az ELGA szempontjából az egyik közvetlen tapasztalat, hogy ne csak a vetélkedő idejére, hanem hosszú távon tegyük lehetővé az iskolák számára a Plósz-tablók felhasználását oly módon, hogy akár egyéni, akár csoportos feldolgozásban tudjanak a tanulók példakép értékű kiemelkedő magyar személyiségekkel tanrenden kívül, de mégis iskolai környezetben és tanári segítséggel megismerkedni, pozitív ráhatással lenni személyiségük fejlesztésében. Az

Eötvös Loránd Emlékév természetesen adja, hogy az első ilyen közkinccsé teendő személyiség 2019-ben nem más, mint maga Eötvös Loránd legyen.

Megkerestük elképzelésünkkel ismételten a Boldogasszony Iskolanővérek Magyar Tartomány tartományfőnökét, aki elfogadva érvelésünket, megadta a Plósz-tablók digitalizált változatának oktatási célú országos szintű felhasználásához az engedélyt. Az engedélyező levelet mellékeljük beszámolónkhoz.

A kellő előkészületek után eredményes megbeszélést folytattunk a Klebelsberg Központ elnökével, és létre hoztunk egy Megállapodást, mely szerint a Központ fennhatósága alá tartozó oktatási intézetekben a Plósz-féle tablók digitális változata a 2019. év még hátralévő időszakát is beleértve, mindenkor rendelkezésre áll a fentiekben vázolt tartalmi felhasználáshoz. Az alkotó, Plósz Katalin, életét és munkásságát bemutató dokumentáció is hozzá tartozik a felhasználható és ismertetendő anyaghoz.

A Megállapodás szellemiségének egyenes következménye és része, hogy adományozott az ELGA egy kiállítási célra létrehozott komplett, digitalizált tablósorozatot (25 db) a Sárvári Tankerületi Központnak, azzal a céllal, hogy az bármikor igény szerint az ország oktatási és kulturális intézeteibe időszaki kiállítás céljára kölcsönözhető lehessen.

A Megállapodás része, hogy a két budapesti gimnáziumi diákközösség (az egyiket jelen beszámolóban már bemutattuk, a másikat az (ELGA 15) beszámolóban mutatjuk be) által készített Eötvös tematikájú filmet is korlátlanul használhassák az ország oktatási intézményeiben.

A Megállapodás körébe tartozik egy, az Emlékévben a SZTAKI által, közösségi felhasználásra fejlesztett applikáció oktatási célokra történő ajánlása a Klebelsberg Központ fennhatósága alá tartozó oktatási intézmények számára.

Az ELGA a SZTAKI-val és a Kemenes Vulkánpark Múzeummal közösen egy Eötvös séta elnevezésű okos telefonos applikációt fejlesztett ki és valósított mg. A közös együttműködés eredményeként megszületett egy GPS-alapú, magyar nyelvű, okos telefonnal ingyenesen elérhető applikáció, melyet a SZTAKI által fejlesztett, üzemeltetett és publikált **EVENT@HAND Eötvös 100** alkalmazás részeként lehet elérni. Az Eötvös séta elnevezésű applikáció bemutatja Eötvös Loránd Ság hegyi mérésének helyszíneit, és eredményeit korabeli feljegyzések és dokumentumok felhasználásával. Az Emlékévben a Ság hegyen felavatott (ELGA 15 projektben ismertetett) két emléktábla QR kódjai segítségével lehetőség van arra,hogy ezen applikáció segítségével is többlet információhoz juthat a látogató.

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

AZ NKFI ALAPBÓL MEGVALÓSULÓ PROGRAM

EÖTVÖS LORÁND GEOFIZIKAI ALAPÍTVÁNY
Alapítva: 1991

A projekt egy nagyon kedves eseményét ünnepelhettük Celldömölkön 2019. október 2-án. Az Eötvös Loránd nevét nemrég felvett VMSZC Eötvös Loránd Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája kedves és bensőséges ünnepség keretében avathatta fel névadója márvány emléktábláját az Emlékév keretében.

1EÖTVÖS
www.eotvos100.hu

UNESCO
United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

100th anniversary of Roland Eötvös (1848-1919), physicist, geophysicist, and innovator of higher education
Commemorated in association with UNESCO

Az emléktáblát az Eötvös Loránd Geofizikai Alapítvány és a Magyar Geofizikusok Egyesülete adományozta az iskolának.

Az emléktáblát Soós Andrea, az Intézmény vezetője és Magyar Balázs, aki egy személyben az ELGA kurátora és a MGE alelnöke, leplezték le.

Projektbeszámolónk zárásaként e helyen említjük meg, hogy mindhárom NKFIH – MTA KIK által támogatott projektünk esetében, nem lépve túl a projektenkénti támogatási mértéket, a támogatási összegek projektenkénti teljes összegét a beszámolókban bemutatott hasznos és vállalt tevékenységekre fordítva és kizárólagosan azokra felhasználva, nyújtjuk be a beszámolóval együtt a projektenkénti számlaösszesítőkkel megtámogatott három számlát.

Megköszönjük a Támogatók erkölcsi és anyagi támogatását. Reményünket fejezzük ki, hogy három projektünkben megvalósított vállalásaink is hozzájárultak, ha csak szerény mértékben is, az Eötvös Loránd Emlékév méltó és sikeres hazai és nemzetközi megünnepléséhez.